

Допомога на дітей одиниоким матерям

Система державних соціальних допомог сім'ям, які мають дітей, в зв'язку з їх народженням та вихованням, передбачає, крім іншого, і надання матеріальної підтримки, у тому числі допомоги на дітей одиниоким матерям.

Поняття «одинокa мати» зустрічається у трудовому законодавстві, яким передбачено певні пільги, гарантії для жінок у трудових відносинах; у податковому законодавстві, яким встановлено податкові пільги для самотніх матерів; а також в актах законодавства щодо соціального захисту, в яких передбачено право на отримання соціальних виплат.

Так, статтею 18-1 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» **визначено право на допомогу на дітей одиниоким матерям, зокрема:**

Право на допомогу на дітей одиниоким матерям мають одиниокі матері (які не перебувають у шлюбі), одиниокі усиновлювачі, якщо у свідоцтві про народження дитини або документі про народження дитини, виданому компетентними органами іноземної держави, за умови його легалізації в установленому законодавством порядку (рішенні про усиновлення дитини), відсутній запис про батька (матір) або запис про батька (матір) проведено в установленому порядку органом державної реєстрації актів цивільного стану за вказівкою матері (батька, усиновлювача) дитини.

Право на допомогу на дітей одиниоким матерям (батькам) має мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, які не одержують на них пенсію в разі втрати годувальника, соціальну пенсію або державну соціальну допомогу дитині померлого годувальника, передбачену Законом України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю".

Якщо одиниокa мати, одиниокий усиновлювач, мати (батько) у разі смерті одного з батьків зареєстрували шлюб, то за ними зберігається право на отримання допомоги на дітей, які народилися чи були усиновлені до шлюбу, якщо такі діти не були усиновлені чоловіком (дружиною).

Жінка, яка має дітей від особи, з якою вона не перебувала і не перебуває в зареєстрованому шлюбі, але з якою вона веде спільне господарство, разом проживає і виховує дітей, права на одержання допомоги, встановленої на дітей одиниоким матерям, не має. При реєстрації цієї жінкою шлюбу з особою, від якої вона має дітей, допомога на дітей, народжених від цієї особи, не призначається.

Умови призначення допомоги на дітей одиниоким матерям

Допомога на дітей одиниоким матерям призначається за наявності витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян про державну реєстрацію народження дитини, виданого відділом державної реєстрації актів цивільного стану, або довідки про народження, виданої виконавчим органом сільської, селищної, міської (крім міст обласного значення) ради, із зазначенням підстави внесення відомостей про батька дитини до актового запису про народження

дитини відповідно до абзацу першого частини першої статті 135 Сімейного кодексу України, або документа про народження, виданого компетентним органом іноземної держави, в якому відсутні відомості про батька, за умови його легалізації в установленому законодавством порядку.

Допомога на дітей одиницим матерям призначається незалежно від одержання на дітей інших видів допомоги, передбачених цим Законом.

Розмір допомоги на дітей одиницим матерям

Допомога на дітей одиницим матерям надається у розмірі, що дорівнює різниці між 100 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Отже, при визначенні розміру допомоги враховується:

1. Склад сім'ї. Відповідно до п. 34 Порядку призначення та виплати державної допомоги сім'ям з дітьми до складу сім'ї особи, що звертається за призначенням зазначеної допомоги, включаються:

- чоловік (дружина);
- рідні, усиновлені та підопічні діти віком до 18 років, а також діти віком до 23 років, які навчаються за денною формою у вищих навчальних закладах I-IV рівня акредитації та професійно-технічних навчальних закладах і не мають власних сімей незалежно від місця проживання або реєстрації;
- неодружені повнолітні діти, які визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи і проживають разом з батьками;
- непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їх утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів;
- жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю, не перебувають у шлюбі, але мають спільних дітей.

2. Середньомісячний сукупний дохід сім'ї (ССДС) в розрахунку на одну особу. Сукупний дохід сім'ї визначається згідно з Методикою обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги на підставі довідки про доходи і декларації про доходи та майновий стан осіб, що звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги, зокрема:

- з'ясовується дохід кожного члена сім'ї за попередні шість місяців;
- визначається середньомісячний сукупний дохід сім'ї;
- середньомісячний дохід сім'ї ділиться на кількість членів сім'ї.

3. Розмір прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, на яку призначається допомога на момент звернення за допомогою.

Допомога на дітей одиницим матерям призначається на кожну дитину, по відношенню до якої жінка визнана одиницим матір'ю.

Підстави припинення та зупинення виплати допомоги на дітей одиноким матерям

Виплата допомоги на дітей одиноким матерям (батькам) припиняється у разі:

- позбавлення отримувача допомоги батьківських прав;
- позбавлення отримувача допомоги волі за вироком суду;
- скасування рішення про усиновлення дитини або визнання його недійсним;
- реєстрації дитиною шлюбу до досягнення нею 18-річного віку;
- надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності у випадках, передбачених законом;
- смерті дитини;
- смерті отримувача допомоги.

Виплата допомоги на дітей одиноким матерям (батькам) призупиняється у разі:

- тимчасового влаштування дитини на повне державне утримання;
- відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав;
- тимчасового працевлаштування дитини.

*Заступник начальника Управління
державної реєстрації нормативно-
правових актів, правової роботи
та правової освіти Головного
територіального управління юстиції
у місті Києві*